

Wat is het geheim waardoor de koeien van maatschap Luttikhedde-Harink meer dan 70.000 kilogram melk produceren alvorens ze voor de slacht worden afgevoerd? Het is een combinatie van een solide voerregime, fokken op beenwerk en een goede zorg rondom afkalven.

Het lijstje met de elf koeien dat het bedrijf van maatschap Luttikhedde-Harink uit Enter de titel 'hoogste levensproductie bij afvoer' bracht, ligt uitgebreid geanalyseerd op tafel. 'We waren erg verrast door de eerste plaats', begint Gerrit Luttikhedde over de bijzondere prestatie. Hij relativeert de hoge positie meteen. 'Afgelopen jaar hebben we drie honderdtonners afgevoerd. Dat trekt het gemiddelde flink omhoog.'

De elf afgevoerde koeien van Gerrit (67) en Hanna (66) Luttikhedde en dochter en schoonzoon Janet (36) en Paul (36) Harink hadden op het moment dat ze het bedrijf verlieten gemiddeld 70.133 kg melk geproduceerd met 4,51% vet en 3,48% eiwit. Naast de drie honderdtonners, alle Sunny Boydochters, maakten de overige acht dieren ook heel wat lactaties vol. 'We geven extra aandacht aan de koeien tijdens de periode rondom afkalven, we gaan lang door om een koe drachtig te krijgen en fokken vooral op beenwerk. Maar of er echt een geheim voor is dat de koeien hier oud worden, nee, dat geloof ik niet', zo nuanceert ook Paul Harink.

Al 26 jaar zelfvoeding

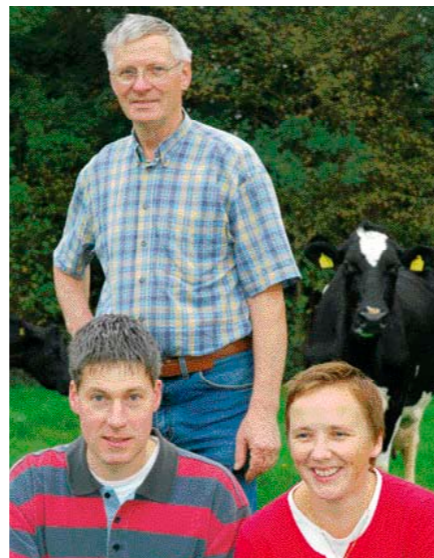
Sinds 2002 zitten Paul en Janet in maatschap met Janets ouders in Enter. Op 38 hectare zandgrond melken ze een quotum vol van bijna zes ton. Het rollend jaargemiddelde van de 58 koeien bedroeg afgelopen jaar 9786 kg melk met 4,49% vet en 3,56% eiwit met een eijer van 2531 euro. Ondanks de hoge levensproductie bij afvoer is de gemiddelde leeftijd van vijf jaar en vijf maanden van de gehele veestapel niet extreem hoog. 'We laten alle vaarzen afkalven, pas daarna gaan we selecteren', legt Gerrit uit. 'We verkopen veel vaarzen en tweedekalfskoeien aan collega's. Als koeien hier aan de derde lijst beginnen, betekent dat dat we ons best gaan doen om ze hier ook oud te laten worden.'

Het selectiebeleid bij de jonge koeien is

Zes duurzaamheidstoppers, gemiddeld goed voor 76.000 kg melk

niet specifiek gericht op het behouden van potentiële honderdtonners. 'Je kunt niet alleen maar het onderend van de veestapel verkopen. Het is vaak een mix van dieren, afgelopen jaar gingen vaarzen weg met lactatiewaarden van 90 tot en met 114.'

De bedrijfsvoering op het bedrijf oogt eenvoudig. De huiskavel is met 14 hectare beperkt en daarom blijven de koeien in de zomer een dagdeel op stal. 'Vanwege arbeidstechnische redenen laten we de koeien al sinds 1980 het basisrantsoen via zelfvoeding uit de sleufsilos halen', geeft Gerrit aan. Het voerhek in de sleufsilos heeft zestien plaatsen en om alle dieren de mogelijkheid te geven om smakelijk voer op te nemen wordt er de laatste jaren een mengkuil gemaakt. 'Een mengkuil vraagt om een goede voorbereiding', vertelt Gerrit over de



Maatschap Luttikhedde-Harink: 'Met een strobox loods je koeien makkelijker door de opstartfase na afkalven'

jaarlijks terugkerende drukke herfstdag. 'We maken de voorjaars- en zomergraskuilen open en verdelen die tijdens het maishakselen in de sleufsilos. Een tweede shovel rijdt alles vast. Een derde persoon verdeelt met een trekker en een oude meststrooier eventueel bijproducten en krijtmineralen.' Vorige maand kuilden de veehouders zo elf hectare mais samen met ruim vijftig hectare kuilgras in. 'We zijn nu na een paar drukke dagen klaar met voeren voor het hele jaar. Om het

basisrantsoen aan te vullen kunnen we in de stal via krachtvoerboxen en in de melkstal bijsturen.'

Inzet roodbontstieren

Het eenvoudige, solide voerregime zorgt voor een goede melkproductie en ook de duurzaamheid van de veestapel heeft er niet onder te lijden. 'Duurzaamheid begint bij fokken op goed beenwerk', zo is de overtuiging van Gerrit. 'Wanneer koeien goed ter been zijn, kunnen ze buiten voer halen en blijven ze melk geven. We kijken meer naar beenwerk dan naar de fokwaarde voor duurzaamheid.' Gerrit heeft jarenlang de fokkerijkoers bepaald, maar heeft sinds kort het stokje overgedragen aan de nieuwe generatie veehouders. 'De fokwaarde voor duurzaamheid is zo'n verzamelnaam', vindt Janet. 'Het is een mix van verschillende kenmerken. In onze stal geeft fokken op beenwerk duurzame koeien. Daar blijven we ons aan vasthouden.'

Voorlopig blijft de fokkerijervaring van Gerrit wel doorslaggevend bij de stierkeus. 'Ik wil niet meteen de nieuwste stier inzetten. Ik zie graag eerst de kalveren en als die me bevallen in ruglijn, kracht en beenwerk zet ik een stier meer

in. Bovendien is spreiding belangrijk. Dat voorkomt grote teleurstellingen', aldus Gerrit Luttikhedde.

Het lijstje met gebruikte stieren is lang. Opvallend is dat er naast Win 395 – 'een echte benenverver' – Olympic, Lightning, Lucky Mike en Paramount ook roodbontstieren als Puntdroad, Henson en Classic op het inseminatielijstje staan. 'We hebben een volledige zwartbonte veestapel, maar sommige koeien kunnen wel wat kracht van de roodbontstieren gebruiken', geeft Gerrit als reden aan. 'We melken een vaars van Stadel die het erg goed doet. Bij de rodbonte stieren moet je oppassen voor de productie en daarom zetten we ze in op melkrijke zwartbontkoeien.'

Aandacht voor droogstand

De discussie over fokkerij brengt het gesprek weer bij de hoge levensproductie van de veestapel. 'We passen goed op de koeien tijdens de droogstand en rondom afkalven', zo geeft Paul aan. De droge koeien worden beperkt geweid om ze in beweging te houden, maar ze moeten in de stal ook graszaadhooi of stro opnemen. 'De periode rondom afkalven is heel belangrijk voor duurzaamheid. We

zijn bijna klaar met de bouw van een kleine potstal waarin we zonder al te veel werk een aantal verse koeien een paar weken apart kunnen houden. Daardoor loods je ze gemakkelijker door de opstartfase.'

Tijdig zieke koeien signaleren en behandelen verruimt eveneens de levensduur volgens Paul. 'We melken in een opentandemstal. Dat melkt niet heel snel, maar je hebt wel de mogelijkheid om genoeg aandacht aan de koe te schenken. We hebben veel contact met de koeien en merken daardoor snel of ze iets mankeren. Een kwartier langer melken betaalt zich wel terug.'

Of volgend jaar het bedrijf ook hoog in de rangschikingslijst is terug te vinden betwijfelen de melkveehouders. Toch wijzen ze voor de fotosessie zonder veel moeite zes koeien aan die tot op heden gemiddeld 76.000 kg melk produceerden. 'Bij de laatste melkcontrole passeerde onze achtste koe de honderdduizendkilogramgrens', vertelt Gerrit trots. 'We hopen dat we haar nog even kunnen blijven melken en dat ze niet volgend jaar al in het afvoerlijstje staat.'

Jaap van der Knaap

Gerrit Luttikhedde: 'Duurzaamheid begint bij fokken op goed beenwerk'

Koeien met lange adem

